

Besökarens guide till 221B Baker Street

**— en rekonstruktion av Mr Sherlock Holmes
och Dr. Watsons berömda bostad.**

© text: Ted Bergman 2007 foto: Martin Bergman

Platsen är London. Tiden är 1890. I Buckingham Palace har drottning Victoria nyligen firat femtioårsjubileum som regent. Det enorma brittiska imperiet står på sin höjdpunkt. I den fascinerande, myllrande världshuvudstaden lever en befolkning på över fem millioner. Om denna intressanta epok kan man läsa i **Sir Arthur Conan Doyles** sextio berättelser om mästardetektiven Sherlock Holmes.

I min modell, konstruerad i den engelska skalan 1:12 (en tum till en fot), har jag sökt återskapa bostadens ombonade helhet där varje föremål har sin mening och självklara närvaro. Det är i detta legendariska, trygga vardagsrum som så många av de spännande äventyren tar sin början och där läsaren — innesluten i gemenskapen — får lyssna till Mr Sherlock Holmes avslöjanden inför den hängivne vännen Dr John H Watson. Låt oss ta en rundvandring.

GROUND FLOOR

Vid entrén, i **the lower hall**, står en packlår på golvet. Bland sågspånen ses huvudet på en byst sticka upp. Om den bysten och om fem andra identisk lika kan man läsa i äventyret **The Six Napoleons** där Dr. Watson även beskriver hur en av husets ”skräpkammare” fyllts upp med årgångar av gamla dagstidningar. Genom öppningen till **the lumber room** skimtar några av **tidningsbuntarna**.

På väggen sitter ett kopparstick föreställande en **hansom cab**, den eleganta, tvåhjuliga typ av hästdroska i vilken Mr. Holmes snabbt och smidigt kunde ta sig fram i den täta Londontrafiken.

Vid foten av trappan syns ett paraplyställ (**elephant's foot umbrella-stand**), sannolikt hemfört av Dr Watson från krigstjänsten i Afganistan.

Korridoren rakt fram leder till köket. Porträttet av **Robert Burns** på väggen får uppfattas som en tribut till Mrs. Hudsons skotska härkomst.

Genom dörren till höger kommer vi in i Mrs. Hudsons privata **sitting-room** och når genom nästa dörr även hennes **bedroom**. Sängen är täckt med ett rustikt lapptäcke och på väggen ovanför ses ett porträtt av **Queen Victoria**.

Men låt oss återvända till hallen och stiga uppför den berömda trappa där så många förtvivlade klienter före oss gått. ”Jag vet att det är sjutton trappsteg, därför att jag både sett och observerat” säger Mr. Holmes i äventyret **A Scandal in Bohemia**. Det är en nyckelreplik, inte bara till betraktarens uppfattning av bostaden utan även till förståelsen av Mr. Holmes egen person.

FIRST FLOOR

Vi står nu i korridoren på **the first floor landing** varifrån dörrar leder in både till Mr. Holmes **bedroom** och till vardagsrummet (**the sitting-room**).

Sovrummet är utformat med särskild hänsyn till att Dr Watson i äventyret **The Dying Detective** måste kunna hålla sig dold bakom huvudänden på Holmes säng för att undgå upptäckt av den illvillige **Mr. Culverton Smith**.

På en krok bredvid den öppna spisen hänger Holmes **boxningshandskar**. Vi vet från äventyren **The Yellow Face** och **The Sign of Four** att Dr. Watson ansåg Holmes som en av de styvaste boxare han sett. Holmes hade börjat boxas redan under sin tid på college och hade senare bl a gått tre ronder mot prisboxaren **McMurdo** i en offentlig välgörenhetsmatch (**The Sign of Four**).

Placerad uppe på spisen ser vi den **blindlykta**, s.k. **bull's eye**, som Holmes använde vid det dramatiska infångandet av den smarte ädlingen **John Clay** i kassavalvet hos **The City and Suburban Bank** i äventyret **The Red-Headed League**.

I äventyret **The Musgrave Ritual** berättar Dr. Watson om hur deras gemensamma våning sakta fylldes av relikter från brottsfall som Holmes varit med om. Det är därför knappast förvånande att på spiselfrisen finna den **gula kartongen med två avskurna öron i grovt salt** som ett minne från äventyret **The Cardboard Box** samt ett etui med en imitation av den stulna ädelstenen i äventyret **The Blue Carbuncle** — en tacksam gest från **the Countess of Morcar**. Där ligger även ett exemplar av Dr Watsons **debutbok A Study in Scarlet**

Av äventyret **The Dying Detective** framgår att Holmes på sin sovrumsvägg satt upp porträtt av beryktade förbrytare. Från vänster ser vi här **William Palmer** och **Edward Pritchard**, ”två läkare på avvägar” och bredvid dem **Charlie Peace**, ”min gamle vän” som Holmes kallade honom.

På det halvrunda bordet närmast dörren ligger Mr. Holmes berömda mössa (**the deerstalker**) tillsammans med de handbojor han använde i äventyret **A Study in Scarlet** samt den lilla trälåda med byggklotsar som visade sig så viktig för utredningen i äventyret **The Man with the Twisted Lip**.

Jag hyser dessutom misstanken att lådan med monterade fjärilar på väggen har anknytning till äventyret **The Hound of the Baskervilles** och härrör från den samvetslöse mördaren och entomologen **Jack Stapletons** samlingar. I varje fall är det dennes favoritfjäril **Cyclopides** som syns nedtill i mitten.

På dörren som leder till **the sitting room** har Holmes hängt sin **dressing-gown** — morgonrocken vars färg med tiden kom att degenerera från blå till lila och slutligen musgrå och vilken bl a omtalas i de intrikata äventyren **The Empty House** och **The Bruce-Partington Plans**.

THE SITTING ROOM

Vi stiger nu ned för de två trappsteg som förbinder Mr Holmes sovrum med **the sitting room**.

På väggen närmast dörren ses en akvarell av galopphästen **Silver Blaze** känd från äventyret med samma namn.

På **sideboardet** står en **gasogene**, den sifon som nämns i äventyret **A Scandal in Bohemia** samt en **skål med apelsiner**. Vi minns hur Holmes i äventyret **The Five Orange Pips** hämtar en apelsin från serveringsbordet, sliter itu den och klämmer ut fem kärnor som han stoppar i ett adresserat kuvert.

Vid väggen i fonden står **Dr Watsons skrivbord** och bredvid, bakom dörren, hänger Mr.Holmes **ytterrock** uppsydd i mönstret Hound tooth. Ovanpå väggbokhyllan med **medicinsk litteratur** har Watson placerat ett oinramat porträtt av **Henry Ward Beecher** och till höger därom hänger en bild av **General Gordon**, hjälten från Khartoum. Porträtten av dessa bägge celebriteter från tiden, nämns i äventyret **The Cardboard Box**. På skrivbordet, vid sidan av Watsons **manuskript**, ligger det **fickur** han ärvt efter sin bror och som Mr.Holmes med så häpnadsväckande resultat examinerar i **The Sign of Four**. På bordet står även Watsons **läkarväska** redo.

Vid fondväggen står det stora bokskåpet. Genom glasdörren syns överst till vänster fyra blå böcker med guldtryck på ryggen. Det är bundna årgångar av **The Strand Magazine**, den tidskrift i vilken Dr Watsons historier om Mr. Holmes började publiceras år 1891.

Längs samma vägg står även Holmes läderklädda, tagelstoppade schäslong, **the settee**, i vilken han dagligen läste Londontidningarna och klippte ut notiser. Runt om på golvet ligger tidningar hopskrynkade. Vi minns även hur Holmes i äventyret **The Blue Carbuncle** halvliggande på schäslongen med sitt förstoringsglas examinerar det illa åtgångna plommonstop som stadsbudet **Peterson** hade funnit på gatan. Bredvid sig på väggen har Holmes ett ställ med favoritpipor och snett ovanför hänger en ställning med **promenadkäppar** däribland en s k **Penang Lawyer** — blyfylld att användas vid försvar. Över soffan hänger porträtten av de tre violinister som Holmes mest beundrade, **Paganini, Neruda** och **Sarasate**. Och högst upp på väggen syns kulhålen i tapeten från det tillfälle när mästerdetektiven i ett anfall av rojalistisk yra med pistol prickade in initialerna **V R**, Victoria Regina. I soffan ser vi även Holmes egen **Stradivarius**-violin, ett exempellöst fynd för femtiofem shillings hos en pantlånare på Tottenham Court Road (**The Cardboard Box**).

Inne i hörnet står Mr.Holmes arkivhurts och i bokhyllan på väggen ovanför syns de röda albumen med tidningsklipp, **the Commonplace books**, vilka han så ofta refererar till. I en flaska ovanpå hyllan syns den farliga träskhuggormen från Indien (**The Speckled Band**), nu oskadliggjord och konserverad i sprit.

I ett mässingsställ på golvet står den eldgaffel som den ursinnige **Dr.Grimesby Roylott** hotfullt böjde ihop i äventyret **The Speckled Band**, men som Holmes leende åter rätade ut med ett enda ryck.

På spiselfrisen, **the mantelpiece**, syns det kabinettsfoto av **Irene Adler** som den äventyrliga operasångerskan själv skänkte till Holmes i **A Scandal in Bohemia**. Hon var den enda kvinna som överlistat Mr. Holmes och han omnämnde henne alltid som **the woman**. På frisen av trä har Holmes med en kniv naglat fast sina ännu ej besvarade brev (**The Musgrave Ritual**). Där syns även den klocka som nämns i äventyret **Thor Bridge** och porträttet av **Queen Victoria** som drottningen förlänade Holmes i äventyret **The Bruce-Partington Plans**.

På sidan av spisen hänger den **persiska toffel** i vilken Holmes förvarade sin piptobak (**The Naval Treaty**) och lutad mot väggen står den hullingförsedda **harpun** som genomborrade och dödade den pensionerade sjökaptenen **Black Peter** i historien med samma namn.

Och så kommer vi till det syrafläckade bord där Holmes utförde sina illaluktande kemiska experiment. Där står hans **mikroskop**, omnämnt i äventyret **Shoscombe Old Place** och hans **retort** för destillering samt **bunsenbrännaren** som vi minns från **The Naval Treaty**. Och på en av flaskorna i vägghyllan ovanför läser vi den kemiska beteckningen för **bariumsulfat** omnämnt i **A Case of Identity**.

Under det indiska rökbordet ligger den björnskinnsfäll (**bearskin hearth-rug**) på vilken den pompöse **Dr Thorneycroft Huxtable** vanmäktigt segnade ned i äventyret **The Priory School**. Och på armstödet till korgstolen, omnämnd i **The Noble Bachelor** ("Please take the basket chair"), ligger ett exemplar av tidningen **Police News**. Förstasidan upptas av **Jack the Rippers** senaste, fasaväckande mord.

Framför spisen står en bärbar kolbox (**coal-scuttle**). I den har mr Holmes placerat en låda med cigarrer.

På matbordet av mahogny i rummets mitt, beskrivet i äventyret **The Noble Bachelor**, står frukosten framdukad. Vid Mr. Holmes plats närmast oss ser vi hans legendariska förstoringsglas (**lens**). Det kommer säkert till användning när han närmare undersöker det brev som där väntar honom.

Vid bordets borte ända står en silverkarott med lock. I karotten ligger en grå pappersrulle. Det är det hemliga flott-traktatet som i äventyret **The Naval Treaty** föranledde den olycklige UD-tjänstemannen **Percy Phelps** att skrika av glädje när han lyfte på locket.

* * *